ODLOČBA KOMISIJE

z dne 30. junija 2004

o shemi pomoči, ki jo je izvajala Švedska za oprostitev davka na energijo od 1. januarja 2002 do 30. junija 2004

(notificirano pod dokumentarno številko K(2004) 2210)

(Besedilo v švedskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2005/468/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, zlasti prvega pododstavka člena 88(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po zahtevi, da zainteresirane stranke predložijo svoje pripombe ([1]) v skladu s prvim pododstavkom člena 88(2) Pogodbe in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

I. POSTOPEK

(1) Komisija je v dopisu z dne 11. junija 2003 obvestila Švedsko o odločitvi o začetku postopka, predvidenega v členu 88(2) Pogodbe ES, v zvezi z oprostitvijo davka na električno energijo v korist predelovalne industrije.

(2) Švedska je z dopisom z dne 9. julija 2003, ki ga je Komisija registrirala isti dan (A/34842), predstavila svoje pripombe v zvezi z začetkom postopka.

(3) Sklep Komisije o začetku postopka je bil objavljen v *Uradnem listu Evropske unije* 9. avgusta 2003 ([2]). Komisija je povabila zainteresirane stranke, da predložijo svoje pripombe o zadevni pomoči.

(4) Komisija je prejela pripombe Konfederacije švedskih podjetij (*Svenskt näringsliv*) 29. septembra 2003.

(5) Pripombe Konfederacije švedskih podjetij so bile prejete v predvidenem roku ([3]) in jih je Komisija predložila švedski vladi, ki je imela priložnost, da se odzove. Švedska ni oblikovala nobenih pripomb.

II. PODROBNI OPIS POMOČI

(6) Zakon o davku na energijo je bil sprejet na Švedskem leta 1957. V skladu s tem zakonom se davek na energijo uporablja za fosilna goriva in električno energijo. Davek ima pozitivne vplive na okolje v zvezi z varčevanjem z energijo in energetsko učinkovitostjo.

(7) Davek na električno energijo se v celoti uporablja za gospodinjstva, podjetja v storitvenem sektorju in za proizvodna podjetja v zvezi z električno energijo, ki se uporablja za ogrevanje, razen za ogrevanje v proizvodnem postopku.

(8) V skladu s členom 3 poglavja 11 zakona o davku na energijo je električna energija, ki se uporablja v proizvodnem postopku v industriji (NACE rev. 1, oddelka C in D), v celoti oproščena davka na energijo ([4]). Oprostitev v tej obliki je bila uvedena 1. januarja 1993, torej pred pristopom Švedske k EGS in EU. Od takrat je ostala nespremenjena.

(9) V referenčnem obdobju je bil znesek davka na električno energijo od 0,198 do 0,241 SEK na kWh.

([1]) UL C 189, 9.8.2003, str. 6.
([2]) Glej opombo 1.
([3]) V skladu z Uredbo Sveta (EGS, Euratom) št. 1182/71 z dne 3. junija 1971 o določitvi pravil glede rokov, datumov in iztekov rokov (UL L 124, 8.6.1971, str. 1), zlasti člena 3 Uredbe, rok za predložitev pripomb poteče 10. septembra 2003. Konfederacija švedskih podjetij je z dopisom z dne 15. avgusta 2003 zahtevala podaljšanje roka do 30. septembra 2003, kar je Komisija odobrila z dopisom z dne 9. septembra 2003.
([4]) Oprostitev se uporablja tudi za vrtnarska podjetja. Komisija bo sprejela ločen sklep o oprostitvi teh podjetij.

(10) Švedski organi ocenjujejo, da izguba davčnih prihodkov zaradi popolne oprostitve znaša približno 11 milijard SEK na leto (približno 1,19 milijard EUR).

(11) Komisija je sprožila postopek preverjanja, ker sumi, da je bil zadevni ukrep državna pomoč in da je, če je to res, lahko ta ukrep nezdružljiv s skupnim trgom. Komisija ocenjuje, da je sistem davčne oprostitve državna pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES. Komisija dvomi o skladnosti domnevne državne pomoči s smernicami Skupnosti o varovanju okolja [5] (v nadaljevanju „smernice“).

III. **PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANK**

Pripombe Konfederacije švedskih podjetij

(12) Konfederacija švedskih podjetij ocenjuje, da se morajo davki na električno energijo in emisije ogljikovega dioksida obravnavati kot dva sestavna dela istega sistema obdavčitve energije. Vzrok za to je dejstvo, da obstaja tesna povezava med tema dvema davkoma: vsako povečanje takse na CO_2 se mora, da se ne bi ustvarilo preveliko povpraševanje po električni energiji, izravnati z ustreznim povečanjem davka na električno energijo.

(13) Skupno se je davek na električno energijo povečal za 27 milijard SEK (približno 3 milijarde EUR) med letoma 1993 in 2004. To povečanje ne bi bilo mogoče brez popolne oprostitve davka na energijo za proizvodni sektor. Zato popolna oprostitev davka na električno energijo ne povzroča izgube državnih dohodkov, torej se ta ukrep ne financira prek državnih sredstev.

(14) Konfederacija švedskih podjetij ocenjuje, da je oprostitev, od katere ima korist švedska proizvodna industrija, v skladu z logiko sistema, ker ima ta industrija dovolj razlogov za varčevanje z energijo, ker je električna energija pomemben sestavni del stroškov teh podjetij. Za ohranjanje konkurenčnosti švedske industrije in istočasno povečanje davka na električno energijo v celoti mora biti industrija oproščena davka na električno energijo.

(15) Konfederacija švedskih podjetij zaradi razlogov, ki jih je predstavila švedska vlada (uvodna izjava 21 te odločbe), meni, da ukrep ne izkrivlja konkurence in ne grozi z izkrivljanjem konkurence ter ni naklonjen določenim proizvodnim sektorjem.

(16) Konfederacija švedskih podjetij zaradi naslednjih razlogov ocenjuje, da v nobenem primeru ne more priti do vračila pomoči.

(17) Prvič, vračilo je v skladu s členom 14 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES [6] mogoče samo v primeru nezakonite pomoči, ki je v členu 1(f) te uredbe opredeljena kot „nova pomoč, ki se izvaja v nasprotju s členom 93(3) Pogodbe“. Ker Komisija v točki 2.2 sklepa o začetku preiskovalnega postopka zaključuje, da je ukrep obstoječa pomoč, se vračilo ne more opraviti *ex tunc*.

(18) Drugič, zaradi legitimnih pričakovanj upravičencev vračilo ni mogoče. Zadevni zakon je predlagala švedska vlada in ga je sprejel švedski parlament. Podjetja ne smejo dvomiti v odločitve njihovega parlamenta, še toliko bolj, ker obstajajo prejšnje odločitve Komisije [7], pri katerih so bili ukrepi v korist proizvodnega sektorja odobreni kot splošni ukrepi. Poleg tega Direktiva Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije [8] omogoča ohranjanje ničelne ravni obdavčitve za električno energijo, ki jo porabijo veliki porabniki električne energije, do 1. januarja 2004. Previden in varčen trgovec bi moral tako legitimno pričakovati, da to velja tudi za dve leti pred tem datumom.

(19) Tretjič, vračilo bi bilo v nasprotju z načelom sorazmernosti. Cilj vračila je ponovna vzpostavitev domnevnega izkrivljanja konkurence. Ker Konfederacija švedskih podjetij ocenjuje, da ta ukrep ne izkrivlja konkurence in ne grozi z izkrivljanjem konkurence, ni nobenega legitimnega in splošnega interesa, ki bi opravičeval vračilo. Poleg tega bi imela številna zadevna podjetja težave z vračilom pomoči, prav tako pa ne moremo izključiti tveganja za stečaj nekaterih podjetij.

(20) Na koncu se Konfederacija švedskih podjetij strinja z mnenjem švedske vlade (glej uvodno izjavo 28 te odločbe), v skladu s katerim Komisija ni spoštovala obveznosti iz člena 17(2) Uredbe (ES) št. 659/1999.

[5] UL C 37, 3.2.2001, str. 3.

[6] UL L 83, 27.3.1999, str. 1. Uredba, spremenjena z Aktom o pristopu iz leta 2003.

[7] Primeri: pomoč št. N 255/96 – Švedska – Zakon o trošarinah na energijo (UL C 71, 7.3.1997, str. 10) in pomoč NN 72a/2000 – Švedska – Podaljšanje sistema davka na CO_2 (UL C 117, 21.4.2001, str. 19).

[8] UL L 283, 31.10.2003, str. 51. Direktiva, kakor je bila nazadnje spremenjena z Direktivo 2004/75/ES (UL L 157, 30.4.2004, str. 100).

IV. **PRIPOMBE ŠVEDSKE VLADE**

Davčna oprostitev ne predstavlja prednosti za švedsko proizvodno energijo.

(21) Švedska proizvodna industrija uporablja velik delež energije v primerjavi s konkurenti iz drugih držav, ki raje uporabljajo premog ali naravni plin. Ker so ti viri energije v številnih državah članicah oproščeni davka, Švedska ocenjuje, da je smiselno švedsko proizvodno industrijo oprostiti davka na električno energijo. Poleg tega je stopnja obdavčitve energije na Švedskem na splošno višja kot v večini drugih držav članic, te stopnje pa ne bi bilo mogoče doseči, če nekateri sektorji ne bi bili oproščeni davka na električno energijo

(22) Zato se švedska vlada ne strinja, da je davčna oprostitev prednost za švedsko industrijo v primerjavi z drugimi državami članicami.

Za prilagoditev sistema obdavčitve energije je potreben ustrezen čas

(23) Švedska vlada je z dopisom z dne 16. marca 2001 sprejela ukrepe, predlagane v točkah 75–77 smernic.

(24) 8. novembra 2001 je Sodišče v zadevi C-143/99, Adria-Wien Pipeline ([9]) v zvezi z zmanjšanjem davka na energijo v Avstriji ocenilo, da je oprostitev davka na energijo za določeno industrijo državna pomoč.

(25) Švedska vlada trdi, da v času, ko je Švedska sprejela predlagane ukrepe v smernicah, ni bilo jasno, ali je ta ukrep državna pomoč ali ne. Po odločitvi v zvezi z zadevo Adria-Wien Pipeline je švedska vlada spoznala, da ukrep vsebuje dele, ki povzročajo težave na področju državnih pomoči. Vendar pa Švedska zagovarja stališče, da je zaradi tehnične zapletenosti davka na energijo potreben ustrezen čas od odločitve vlade do začetka veljavnosti spremenjenih pravil. Predvideno je, da se od 1. julija 2004 uvede davek na električno energijo za proizvodno industrijo, katerega stopnja je v skladu z najnižjo stopnjo nove direktive 2003/96/ES o obdavčitvi energije.

([9]) Sodba Sodišča z dne 8. novembra 2001 v zadevi C-143/99, Adria-Wien Pipeline GmbH in Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke GmbH proti Finanzlandesdirektion für Kärnten, Rec. 2001, str. I-8365.

Davek na električno energijo in davek na energijo morata biti obravnavana kot en davčni sistem

(26) Na Švedskem se davek na energijo zaračuna za fosilna goriva in električno energijo, taksa na CO_2 pa se zaračuna za fosilna goriva. Švedska vlada meni, da so ti davki del istega davčnega sistema, katerega cilj je povečati energetsko učinkovitost in zmanjšati emisije CO_2. Zato švedska vlada zagovarja stališče, da bi morala Komisija pri oceni te združljivosti s skupnim trgom upoštevati davčno obremenitev, ki je posledica vseh sestavnih delov celotnega davčnega sistema, namesto da bi davek na električno energijo obravnavala ločeno.

Komisija ni spoštovala postopka v zvezi s predlogom ukrepov, predvidenim v Uredbi (ES) št. 659/1999. Pomoč zato ni nezakonita in ne more biti vrnjena

(27) Švedska vlada je Komisiji večkrat predložila podatke, ki jasno razlagajo zadevni sistem pomoči ([10]). Švedska tako ocenjuje, da je izpolnila svojo obveznost predložitve vseh potrebnih podatkov, ki bi Komisiji omogočili preiskavo obstoječih sistemov pomoči v skladu s členom 17(1) Uredbe (ES) št. 659/1999.

(28) Švedska vlada trdi, da je Komisija kršila člen 17(2) Uredbe (ES) št. 659/1999, ki določa, da mora Komisija obvestiti države članice, če meni, da je ukrep postal nezdružljiv s skupnim trgom, preden predlaga ustrezne ukrepe. Čeprav Komisija ni imela teh podatkov, ni predlagala ukrepov za posamezne sisteme, ampak za vse sisteme, ki so veljali ob začetku veljavnosti novih smernic.

(29) Zaradi postopkovnih nepravilnosti pomoč ni nezakonita in se ne more vrniti.

Vrnitev bi pomenila retroaktivno obdavčitev, ki jo švedska ustava prepoveduje

(30) V skladu s členom 10(2) poglavja 2 ustavnega zakona o obliki upravljanja (*regeringsformen*) davek ne more biti uveden, če ne temelji na določbi, ki je veljala v času nastanka dejstva, ki povzroči davek.

([10]) Švedske oblasti so na primer v odgovoru na dopis Komisije z dne 7. maja 1996 (D/50485) predložile celotno besedilo zakona o davku na energijo, ki jasno določa, da je proizvodni sektor povsem oproščen davka na električno energijo. Na drugi strani pa so bili kratki opisi ukrepov priloženi dopisu z dne 15. aprila 1998 in dopisu z dne 31. maja 1999, ki so ju švedske oblasti poslale Komisiji.

(31) Ker švedski zakon na področju obdavčitve energije ne vsebuje pravil, v skladu s katerimi bi bila podjetja predelovalne industrije zavezana, da plačajo davek na električno energijo, bi sprememba tega zakona povzročila takšno retroaktivno obdavčenje, kar je v nasprotju s švedsko ustavo.

V. OCENA POMOČI

Referenčno obdobje

(32) Komisija je v sklepu o začetku postopka, predvidenega v členu 88(2) Pogodbe, ocenila, da je bil ukrep obstoječa pomoč v smislu člena 1(b)(i) Uredbe (ES) št. 659/1999 v času pridružitve Švedske k Evropski uniji do 1. januarja 2002. Švedska je izrecno sprejela ukrepe, ki jih je predlagala Komisija in v skladu s katerimi bi se morali vsi obstoječi sistemi pomoči za okolje prilagoditi smernicam (točka 77). Komisija je izjavila, da se to v tem primeru ni zgodilo. Zato je bila Švedska povabljena, da priskrbi vse podatke, ki bi bili lahko pomembni pri preiskavi obdobja od 1. januarja 2002 do 31. decembra 2005.

(33) Pripombe, ki jih je predložila švedska vlada z dopisom z dne 9. julija 2003 izrecno zajemajo obdobje, ki ga je zahtevala Komisija. Švedska vlada je uveljavila svoje pravice do obrambe za celotno zadevno obdobje.

(34) Tretje osebe so imele v istem obdobju priložnost predstaviti svoje pripombe o uporabi sistema pomoči. Konfederacija švedskih podjetij je predložila svoje pripombe o oprostitvi davka na energijo z dopisom z dne 29. septembra 2003. Pravica tretjih oseb do predložitve pripomb je bila torej upoštevana.

(35) Z zakonom, ki spreminja zakon (1994:1776) o obdavčitvi energije ([11]), bo uveden nov sistem obdavčitve električne energije. Ta zakon bi moral začeti veljati 1. julija 2004 in je bil predložen Komisiji z dopisom z dne 1. aprila 2004 ([12]). Zato bo Komisija sprejela ločeno odločitev o tem ukrepu.

(36) Preiskava združljivosti s skupnim trgom tako zadeva obdobje od 1. januarja 2002 do trenutka, ko trenutni sistem ne bo več veljal.

([11]) Zbornik švedskih zakonov (SFS) 2003:810.

([12]) N 156/04 – Švedska – „Davek na energijo, ki velja za proizvodni sektor“; (še neobjavljeno v UL).

Obstoj pomoči

(37) Če se ukrep obravnava kot državna pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe, morajo biti izpolnjeni štirje pogoji. Ukrep mora biti v korist nekaterim podjetjem, biti mora selektiven, financirati se mora iz državnih sredstev in vplivati na izmenjavo med državami članicami.

(38) Komisija mora pri oceni, ali je ukrep prednost za upravičence do pomoči, primerjati podjetja v primerljivem dejanskem in pravnem položaju ([13]). Zato Komisija ne more oceniti razmer švedske proizvodne industrije v primerjavi s proizvodno industrijo v drugih evropskih državah, ampak mora oceniti prednost švedskih podjetij v proizvodnem sektorju v primerjavi z drugimi švedskimi podjetji. V zvezi s tem predstavlja dejstvo, da so z ukrepom podjetja v proizvodnem sektorju povsem oproščena stroškov, ki bi jih drugače morala pokriti, za podjetja prednost v primerjavi z drugimi sektorji švedske industrije. Z dodelitvijo davčne oprostitve samo določenim podjetjem imajo ta podjetja prednost v primerjavi z drugimi podjetji, kar lahko povzroči izkrivljanje konkurence.

(39) Oprostitev je omejena na podjetja v proizvodni industriji (NACE rev. 1, oddelka C in D). Sodišče Evropskih skupnosti je ocenilo ([14]), da „niti veliko število upravičenih podjetij niti raznolikost in velikost sektorjev, katerim ta podjetja pripadajo, niso zadosten razlog za ugotovitev, da je spodbuda države splošni ukrep gospodarske politike“. Konfederacija švedskih podjetij je zatrdila, da je Komisija v odločitvah o pomoči N 255/96 in NN 72a/2000 odobrila švedski sistem takse na CO_2 kot splošni ukrep. Ta trditev je netočna. V prvi odločitvi je bil sistem takse na CO_2 obravnavan kot državna pomoč, združljiva s skupnim trgom. Druga odločitev je povezana s podaljšanjem istega sistema, ki je odobren na podlagi istih določb. Stalna praksa Komisije ([15]), ki jo potrjuje sodna praksa Sodišča ([16]), pa nasprotno obravnava oprostitev podjetij, ki so veliki potrošniki energije, ali določenega gospodarskega sektorja kot selektiven ukrep. Zato Komisija zaključuje, da je davčna oprostitev selektiven ukrep.

([13]) Na primer odločitev v zadevi C-143/99, cevovod Jadransko morje–Dunaj (opomba 9).

([14]) Glej zadevo C-143/99, Primer vodovod Jadransko morje–Dunaj, točka 48.

([15]) Odločba Komisije 2002/676/ES, CECA z dne 3. aprila 2002 o davku na podnebne spremembe v Združenem kraljestvu (UL L 229, 27.8.2002, str. 15). Pomoč št. N 449/01 – Nemčija – „Uresničevanje Ekološke davčne reforme po 31. marcu 2002“ (UL C 137, 8.6.2002, str. 24); Pomoč št. N 74/A/02 – Finska – „Pomoč za podjetja, ki porabijo veliko energije“ (UL C 104, 30.4.2003, str. 9) in Pomoč C 33/03 (ex NN 34/03) – Avstrija – „Vračilo davka na energijo v letu 2002 in 2003“; (še neobjavljeno v UL).

([16]) Zadeva C-143/99, Adria-Wien Pipeline (prim. opomba 9).

(40) Komisija ocenjuje, da selektivnosti ukrepa ne opravičuje logika sistema, ker to ni v skladu z notranjo logiko davka. Prav nasprotno pa je oprostitev jasno odstopanje od skupne strukture in delovanja davka. Cilj davka je spodbujanje podjetij k sprejemanju ukrepov za varčevanje energije. Tudi če zadevna podjetja že sprejmejo pomembne ukrepe za zmanjšanje porabe energije, da bi se s tem zmanjšali stroški, ima davek na energijo še vedno spodbuden učinek. Poraba energije je na splošno odvisna od tehnologije in se zato ne more določiti kratkoročno. Dolgoročno je običajno mogoče doseči povečanje učinkovitosti, zlasti zaradi tehnološkega napredka in inovacij. V zvezi s tem oprostitev davka na energijo za podjetja v proizvodnem sektorju, ki so po opredelitvi tudi onesnaževalci, ne more ustrezati logiki sistema, ker je poraba energije vseh sektorjev enako škodljiva za okolje.

(41) Ukrep je v breme državi in se financira iz državnih sredstev, ker država sprejme izgubo davčnih prihodkov. Komisija se ne strinja z mnenjem Konfederacije švedskih podjetij, da ne gre za izgubo davčnih prihodkov, ker se je število plačanih davkov povečalo. Nasprotno pa povečanje davčne stopnje povzroči izgubo davčnih prihodkov zaradi oprostitve.

(42) Vsaj nekateri upravičenci so dejavni v sektorjih, v katerih poteka izmenjava med državami članicami. Zato lahko ukrep vpliva na te izmenjave in izkrivlja konkurenco.

(43) Na koncu Komisija ocenjuje, da je ukrep državna pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES.

Združljivost pomoči z notranjim trgom

(44) Komisija potrjuje svoje stališče, da se davka na električno energijo ne sme ocenjevati skupaj s takso na CO_2 zaradi dveh razlogov, kot navaja sklep o začetku postopka iz člena 88(2). Prvič, taksa na CO_2 ne velja za porabo elektrike. Drugič, ker se 90 % elektrike na Švedskem proizvede z jedrskimi elektrarnami in hidroelektrarnami, davek na električno energijo nima enakega učinka spodbujanja kot taksa na CO_2 v zvezi z emisijami CO_2. Zato je treba davek na električno energijo oceniti posebej.

(45) Do 31. decembra 2001 je sistem pomoči sestavljala obstoječa državna pomoč iz člena 1(b)(i) Uredbe (ES) št. 659/1999. Vendar se morajo po točki 77 smernic in zaradi sprejetja uporabnih ukrepov Švedske vse obstoječe državne pomoči za zaščito okolja uskladiti s smernicami pred 1. januarjem 2002.

(46) Švedska vlada ocenjuje, da je bil potreben primeren rok za izvedbo novega energetskega davčnega sistema, združljivega s smernicami. Prvič, med skrajnim rokom usklajevanja sheme pomoči s smernicami in začetkom veljavnosti revidiranega energetskega davčnega sistema sta minili dve leti in pol. Kljub temu, da Komisija priznava zapletenost vprašanja obdavčitve energije, meni, da je obdobje dveh let in pol neobičajno dolgo. Drugič, v nasprotju s Francijo in Nemčijo, švedska vlada ni imela možnosti podaljšati roka za izvajanje smernic v primeru nekaterih ukrepov ([17]). Nasprotno, švedska vlada je v dopisu z dne 16. marca 2001 sprejela uporabne ukrepe, ki jih je predlagala Komisija. Če je imela švedska vlada težave pri spreminjanju sheme pomoči v določenem roku, bi lahko sprejela predlagane uporabne ukrepe razen v zvezi z njihovo uporabo v zadevni shemi.

(47) Zato je Komisija ocenila združljivost pomoči s smernicami. V sklepu o začetku postopka je Komisija ocenila, da se nobeno drugo odstopanje iz člena 87(2) ali 87(3) Pogodbe ES ne uporablja. Ta odločba mora biti potrjena po postopku iz člena 88(2). Med tem postopkom ni bil predlagan noben nov element, ki bi lahko ublažil dvome, izražene v sklepu Komisije o začetku uradnega preiskovalnega postopka. Zato Komisija sklepa naslednje:

(48) Točka 51.2 smernic določa uporabo določil iz točke 51.1 v primeru, ko ima davek občuten pozitiven učinek v zvezi z zaščito okolja in ko je odstopanje postalo potrebno zaradi pomembne spremembe gospodarskih pogojev, ki postavljajo podjetja v posebno težak konkurenčni položaj. Davek na energijo si prizadeva za spodbujanje varčevanja z energijo in za rast energetske učinkovitosti. Sedanji švedski sistem obdavčitve energije ni bil spremenjen od leta 1993. Zato ukrep predstavlja odstopanje od sedanjega davka, določeno ob sprejetju tega davka. Torej ukrep spada pod točko 51.2 smernic, ki veljajo za merila združljivosti iz točke 51.1.

([17]) UL C 34, 7.2.2002, str. 13.

(49) Za obdobje od 1. januarja 2002 do 31. decembra 2003 se uporablja druga alinea točke 51.1(b) smernic, ker odstopanje zadeva notranji davek, uveden v odsotnosti davka Skupnosti. Zaradi te določbe morajo podjetja, upravičena do znižanja, kljub temu plačati bistveni del nacionalnega davka, ker tako ohranjajo spodbudo za okoljsko uspešnost. To izhaja iz besedila prve alinee točke 51.1(b), po kateri se znižanje usklajenega davka odobri, če je znesek, ki ga plačajo podjetja po znižanju, višji od najnižje ravni Skupnosti, „da bi podjetja imela spodbudo za izboljšanje zaščite okolja“. Posledica sedanje oprostitve je neobdavčenje električne energije, porabljene v postopkih proizvodnje v proizvodni industriji. Komisija lahko sklepa, da podjetja niso plačala pomembnega dela nacionalnega davka. Zato se ukrepa v sedanji obliki ne more razglasiti kot združljivega s smernicami za obdobje od 1. januarja 2002 do 31. decembra 2003. Ker se združljivosti ne more dokazati na noben drug način, je ta ukrep nezdružljiv s skupnim trgom.

(50) Kot je omenjeno v uvodni izjavi 18, je Direktiva 2003/96/ES začela veljati 1. januarja 2004. Ta direktiva izrecno upošteva cilj varstva okolja (zlasti uvodne izjave 3, 6, 7 in 12). Komisija meni, da bo upoštevanje najmanjših določenih stopenj v Direktivi 2003/96/ES spodbudilo podjetja pri izboljšanju varovanja okolja. Zaradi tega lahko Komisija sprejme upoštevanje najnižjih določenih ravni kot ustrezno plačilu pomembnega dela nacionalnega davka v drugi alinei točke 51.1(b) smernic. Zato se v obdobju od 1. januarja 2002 do 31. decembra 2003 švedski ukrep razglasi kot združljiv s skupnim trgom tako, da morajo upravičenci plačati najnižjo raven določeno v Direktivi 2003/96/ES. Nezdružljiva pomoč ustreza znesku, ki izhaja iz uporabe najnižjih ravni, predvidenih v Direktivi 2003/96/ES.

(51) V obdobju od 1. januarja 2004 do prenehanja veljavnosti sedanjega sistema je zadevna raven usklajena z Direktivo 2003/96/ES. Zato se uporablja prva alinea točke 51.1(b) smernic. Glede na to določilo se lahko znižanje dodeli, če ostane znesek, ki so ga plačali upravičenci po znižanju, višji od najnižje ravni Skupnosti. V skladu s členom 10 Direktive 2003/96/ES je najnižja raven obdavčitve električne energije določena na 0,5 EUR na MWh za trgovinske običaje. Zato se v tem primeru najnižje določene ravni ni upoštevalo. V skladu s členom 17(2) in (4) te direktive, je raven obdavčitve stopnja nič odobrena za podjetja, ki so veliki porabniki energije, v skladu s sporazumi ali ustreznimi dogovori za izvajanje ukrepov za doseganje okoljskih ciljev ali izboljšanje energetske učinkovitosti, kar bi bilo doseženo, če bi upoštevali najnižje ravni Skupnosti. V tem primeru pogoji za uporabo stopnje nič niso izpolnjeni. Zato se tudi v obdobju od 1. januarja 2004 švedski ukrep lahko razglasi kot združljiv le, če so upravičenci zavezani plačati najnižje ravni določene v Direktivi 2003/96/ES.

(52) Torej Komisija sklepa, da v obdobju od 1. januarja 2002 do prenehanja uporabe oprostitve v sedanji obliki ukrep ni združljiv niti s smernicami niti z Direktivo 2003/96/ES. Nezdružljiva pomoč ustreza znesku, ki izhaja iz uporabe najnižjih ravni, določenih v Direktivi 2003/96/ES.

Vračilo pomoči, nezdružljive s skupnim trgom

(53) Če je nezakonito dodeljena državna pomoč v skladu s členom 14(1) Uredbe (ES) št. 659/1999 nezdružljiva s skupnim trgom, jo mora upravičenec vrniti. Vračilo pomoči mora, kolikor je mogoče, ponovno vzpostaviti konkurenčno stanje, ki je bilo pred dodelitvijo pomoči. Dejstvo, da je pomoč dodeljena v skladu z nacionalno zakonodajo, kakor je ponavadi, v ničemer ne vpliva na vračilo, ker ima zakonodaja Skupnosti prednost pred nacionalno zakonodajo.

(54) Vendar člen 14(1) Uredbe (ES) št. 659/1999 pravi, da „Komisija ne zahteva vračila pomoči, če je to v nasprotju s splošnim načelom zakonodaje Skupnosti“. V skladu s sodno prakso Sodišča ([18]) in prakso odločanja Komisije vračilo pomoči krši splošno načelo zakonodaje Skupnosti, ker upravičenec zaradi ukrepov Komisije upravičeno ocenjuje, da je bila pomoč dodeljena v skladu z zakonodajo Skupnosti.

([18]) Sodba Sodišča z dne 24. novembra 1987, zadeva 223/85, Rijn-Schelde-Verolme (RSV) Machinefabrieken en Scheepswerven NV proti Komisiji Evropskih skupnosti, Rec. 1987, str. 4617.

(55) Države članice so odgovorne za usklajevanje nacionalnih ukrepov s pravili Skupnosti na področju državnih pomoči za izogibanje izkrivljanja konkurence; poleg tega morajo v skladu s členom 88(3) Pogodbe ES obveščati Komisijo o vsaki državni pomoči in se izogibati izvajanju ukrepov med njihovim preverjanjem. Praviloma se podjetja ne morejo sklicevati na zakonita pričakovanja v primeru nezakonite državne pomoči. Če se podjetja sklicujejo na nacionalno zakonodajo, sprejeto dobronamerno, vendar neusklajeno s pravili Skupnosti na področju državnih pomoči in takšno, ki izkrivlja konkurenco, se cilja nadzora Skupnosti državnih pomoči ne more doseči.

(56) V zadevi 265/85, Van den Bergh en Jurgens BV proti Komisiji ([19]), je Sodišče odločilo, da „[…] ima vsak gospodarski subjekt, ki mu je organ zbudil utemeljena pričakovanja, možnost sklicevanja na načelo zaščite pravno zakonitega pričakovanja. Poleg tega, če premišljen in dobro poučen gospodarski subjekt lahko predvidi sprejetje ukrepa Skupnosti, ki bo vplival na njegove interese, se na to načelo ne more sklicevati, če je bil ta ukrep sprejet."

(57) Švedski organi ocenjujejo, da pomoči ni treba povrniti, ker Komisija ni spoštovala obveznosti iz člena 17(2) Uredbe (ES) št. 659/1999. Komisija je državam članicam za sprejem sedanje pomoči v novih smernicah predlagala, da uskladijo sedanje sheme pomoči za okolje s smernicami najpozneje do 1. januarja 2002. Sodna praksa ([20]) je potrdila, da je takšen predlog v smernicah način za redno in občasno sodelovanje, v zvezi s katerim Komisija skupaj z državami članicami izvaja stalno preverjanje sedanjih shem pomoči in predlaga vzpostavitev uporabnih ukrepov. Sporazum med Komisijo in vsako državo članico na celotnem seznamu vseh sedanjih shem pomoči ni praktičen in je zato primerno državam članicam pustiti odgovornost za sprejemanje shem. To je še bolj razumljivo, ker sodelujejo pri oblikovanju novih smernic in se zavedajo njihovih posledic za sedanje sheme pomoči pred začetkom njihove veljavnosti. V tem primeru švedski organi zatrjujejo, da je Švedska obvestila Komisijo o shemi pomoči, na primer s predložitvijo celotnega besedila švedskega zakona o davku na energijo. Komisija ocenjuje, da so bili ti podatki predloženi in uporabljeni v drugih povezavah ter njihova predložitev v nobenem primeru ne more nadomestiti uradnega obvestila, kot zahteva člen 88(3) Pogodbe ES.

(58) Konfederacija švedskih podjetij potrjuje, da pomoč predstavlja sedanjo pomoč in da se povračila zato ne more zahtevati. Komisija meni, da je ukrep predstavljal sedanjo pomoč le do 31. decembra 2001. Od 1. januarja 2002 je pomoč postala nova pomoč, ker jo je bilo treba uskladiti s smernicami. Zato se Komisija ne more strinjati s trditvijo Konfederacije švedskih podjetij.

(59) Tako Komisija meni, da trditve Švedske ne omogočajo utemeljitve o odločitvi brez vračila. Iz sodne prakse Sodišča izhaja, da mora Komisija na lastno pobudo upoštevati izredne okoliščine, ki upravičujejo, v skladu s členom 14(1) Uredbe (ES) št. 659/1999, odpoved naročila vračila nezakonito dodeljenih pomoči, če je vračilo v nasprotju s splošnim načelom prava Skupnosti, kot je spoštovanje zakonitega pričakovanja upravičencev.

(60) V skladu s členom 19 Uredbe (ES) št. 659/1999 so države članice obvezane izvajati uporabne ukrepe le, če so jih sprejele. To načelo je bilo potrjeno s sodno prakso ([21]). Tako je sprememba položaja ukrepa, ki je iz sedanje pomoči postal nova pomoč, posledica sprejetja uporabnih ukrepov v smernicah s strani švedske vlade.

(61) Na podlagi člena 26(1) Uredbe (ES) št. 659/1999 se lahko razume, da ker Komisija ni objavila sprejetja smernic s strani švedske vlade, lahko nekateri upravičenci dobronamerno ocenijo, da se zadevni nacionalni ukrepi še vedno obravnavajo kot sedanja pomoč. Člen 26 določa, da mora Komisija objaviti „kratko

([19]) Sodba Sodišča z dne 11. marca 1987 v zadevi 265/85, Van den Bergh en Jurgens BV in Van Dijk Food Products (Lopik) BV proti Komisiji Evropskih skupnosti, Rec. 1987, str. 1155, zlasti točka 44.

([20]) Sodba Sodišča z dne 18. junija 2002 v zadevi C-242/00, Zvezna republika Nemčija proti Komisiji Evropskih skupnosti, Rec. 2002, str. I-5603, zlasti točka 28.

([21]) Zadeva C-242/00, Zvezna republika Nemčija proti Komisiji Evropskih skupnosti (opomba 20), Sodba Sodišča z dne 15. oktobra 1996 v zadevi C-311/94, IJssel-Vliet Combinatie BV proti Minister van Economische Zaken, Rec. 1996, str. I-5023, zlasti točki 36 in 37, Sodba Sodišča z dne 5. oktobra 2000 v zadevi C-288/96, Zvezna republika Nemčija proti Komisiji Evropskih skupnosti, Rec. 2000, str. I-8237, zlasti točke 62–65.

sporočilo o odločitvah, ki jih je sprejela ob uporabi […] člena 18, v povezavi s členom 19(1)". Člen 18 te uredbe pravi, „če […] Komisija sklepa, da sedanja shema pomoči ni ali ni več združljiva s skupnim trgom, na zadevno državo članico naslovi priporočilo o sprejetju uporabnih ukrepov". Člen 19(1) uredbe določa, če država članica sprejme predlagane uporabne ukrepe, Komisija „to obravnava" in o tem obvesti državo članico.

(62) Komisija ni objavila sprejetja uporabnih ukrepov s strani vsake države članice, ki jih je predlagala za izvajanje smernic. Zato je Komisiji težko dokazati, da so bili upravičenci ustrezno obveščeni o sprejetju s strani švedske vlade in o posledičnih spremembah položaja pomoči. Vendar je moralo biti na datum objave sklepa Komisije o začetku postopka predvidenega v členu 88(2) upravičencem jasno, da ukrep ni več sedanja pomoč in da bi lahko bil nezdružljiv s smernicami. Datum omenjene objave je bil 9. avgust 2003.

(63) Ob upoštevanju vseh uvodnih izjav Komisija sklepa, da je v tem primeru vračilo pomoči, dodeljenih pred datumom objave sklepa o začetku postopka preverjanja, v nasprotju z načelom zaščite pravno zakonitega pričakovanja. Zato se je Komisija v skladu s členom 14 Uredbe (ES) št. 659/1999 odločila, da ne bo zahtevala vračila za obdobje od 1. januarja 2002 do 8. avgusta 2003.

(64) Nasprotno pa je treba pomoči, dodeljene v skladu s shemo pomoči od 9. avgusta 2003, vrniti.

VI. **ZAKLJUČEK**

(65) Komisija ugotavlja, da je Švedska od 1. januarja 2002 nezakonito in brez spremembe obdržala v veljavi zakon (1994:1776) o davku na energijo, s kršenjem odgovornosti, ki izhajajo iz lastnega sprejetja uporabnih ukrepov, ki jih je predlagala Komisija in člena 88(3) Pogodbe ES.

(66) Shema pomoči predstavlja shemo državnih pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe ES.

(67) Pomoč je od 1. januarja 2002 nezdružljiva s smernicami in zlasti s točko 51.1(b) ter z vsemi drugimi odstopanji iz člena 87(2) in (3) Pogodbe ES. Ker ni nobenega drugega razloga za dokaz združljivosti sheme pomoči, je ta nezdružljiva s skupnim trgom.

(68) V skladu s členom 14(1) Uredbe (ES) št. 659/1999 se mora nezakonito plačano pomoč vrniti. V tem primeru se obdobje vračila začne na datum objave sklepa Komisije o začetku postopka iz člena 88(2) in se konča na datum začetka veljave nove sheme davka na energijo, torej se mora pomoč, dodeljeno v obdobju od 9. avgusta 2003 do 30. junija 2004, vrniti.

(69) Ta sklep velja za zadevno shemo pomoči in se ga mora začeti izvajati takoj, zlasti v zvezi z vračilom vseh posameznih pomoči, dodeljenih v okviru te sheme. Komisija prav tako ugotavlja, da odločba v zvezi s shemo pomoči ne izključuje posamezne pomoči kot v celoti ali delno združljive s skupnim trgom zaradi svojih značilnosti (na primer na podlagi pravil *de minimis*, v okviru kasnejše odločbe Komisije ali v skladu z uredbo o oprostitvi) –

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Davčna oprostitev, ki jo je dodelila Švedska od 1. januarja 2002 v skladu z zakonom (1994:1776) o davku na energijo, je shema državne pomoči in Švedska jo je uporabljala nezakonito ter s tem kršila člen 88(3) Pogodbe ES. Te pomoči so nezdružljive s skupnim trgom tako, da upravičenci niso obvezani plačati najnižje ravni določene z Direktivo 2003/96/ES. Ker noben drug način ne more dokazati združljivosti, se mora te pomoči razglasiti kot nezdružljive s skupnim trgom.

Člen 2

Švedska bo odpravila shemo pomoči iz člena 1 tako, da bo še vedno učinkovita.

Člen 3

1. Švedska bo sprejela vse potrebne ukrepe za vračilo pomoči iz člena 1 s strani upravičencev.

2. Švedska preneha z izvajanjem ukrepov pomoči in prekliče še neizplačane pomoči z dnem začetka veljave tega sklepa.

3. Vračilo pomoči mora biti izvedeno takoj in v skladu s postopki nacionalnega prava, če to omogoča takojšnje in učinkovito izvajanje tega sklepa.

4. Pomoči, ki morajo biti vrnjene, vključujejo tudi obresti od datuma, ko so bile na voljo upravičencem, do datuma vračila.

5. Obresti se računajo v skladu z določbami iz členov od 9 do 11 Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 ([22]).

Člen 4

Švedska bo Komisijo v roku dveh mesecev od datuma notifikacije tega sklepa obvestila o ukrepih, ki so bili predvideni in izvedeni za skladnost s to odločbo. Te podatke bo posredovala na obrazcu, priloženemu Prilogi.

Člen 5

Ta odločba je naslovljena na Kraljevino Švedsko.

V Bruslju, 30. junija 2004

Za Komisijo

Mario MONTI

Član Komisije

([22]) UL L 140, 30.4.2004, str. 1.

PRILOGA I

Obrazec v zvezi z izvajanjem sklepa Komisije 2005/468/ES

1. **Skupno število upravičencev in skupna vsota vrnjene pomoči**

1.1 Podrobno navedite, na kakšen način bo izračunana vsota vrnjene pomoči, glede na različne upravičence

— Kapital

— Obresti

1.2 Podrobno navedite skupno vsoto nezakonito dodeljene pomoči, v skladu s shemo pomoči, ki jo je treba vrniti (ustrezna bruto pomoč, cene, …).

1.3 Podrobno navedite skupno število upravičencev, ki morajo vrniti nezakonito dodeljeno pomoč v okviru zadevne sheme.

2. **Predvideni in že sprejeti ukrepi za vračilo pomoči**

2.1 Podrobno navedite, kateri ukrepi za takojšnje in učinkovito vračilo pomoči so predvideni in kateri so bili že sprejeti. Prav tako navedite, če je primerno, pravno podlago za predvidene/sprejete ukrepe.

2.2 Kdaj bo vračanje zaključeno?

3. **Podatki o različnih upravičencih**

V priloženi tabeli navedite podatke vsakega upravičenca, ki mora vrniti nezakonito dodeljeno pomoč v okviru zadevne sheme.

Identiteta upravičenca pomoči	Znesek nezakonito dodeljene pomoči (*) Valuta:	Znesek vračila (**) Valuta:

(*) Znesek pomoči na voljo upravičencu (bruto ekvivalent pomoči, cena …).
(**) Vrnjene bruto vsote (vključno z obrestmi).